

Wojewódzki Konkurs Przedmiotowy z Matematyki dla uczniów gimnazjów woj. śląskiego w roku szkolnym 2013/2014

Przykładowe rozwiązania zadań i schemat punktowania

Finał wojewódzki

Przy punktowaniu zadań otwartych należy stosować następujące ogólne reguły:

- Oceniamy rozwiązania zadań zgodnie z podanym niżej schematem, tzn. przyznajemy daną liczbę punktów, jeżeli rozwiązanie zawiera wszystkie wskazane na danym poziomie elementy.
- Punktując rozwiązania zadań przyznajemy tylko całkowitą liczbę punktów.
- Nie jest wymagana pisemna odpowiedź, ale jednoznaczne wskazanie wyniku lub rozstrzygnięcia problemu.
- Za każdy inny niż podany w kluczu, poprawny sposób rozwiązania zadania, przyznajemy maksymalną liczbę punktów.
- W przypadku, gdy zadanie rozwiązywano innym sposobem, niż podany w kluczu, ale popełnione zostały błędy lub nie dokończono rozwiązywania, należy przyznać proporcjonalnie mniej punktów, niż wynosi ich maksymalna liczba dla tego zadania.
- Laureatami zostają uczniowie, którzy uzyskali 90% lub więcej punktów możliwych do zdobycia, tzn. 54 punkty lub więcej.

Zadanie 1.

Za każde hasło poprawnie zapisane w krzyżówce przyznajemy 1 punkt, czyli w sumie 21 punktów.

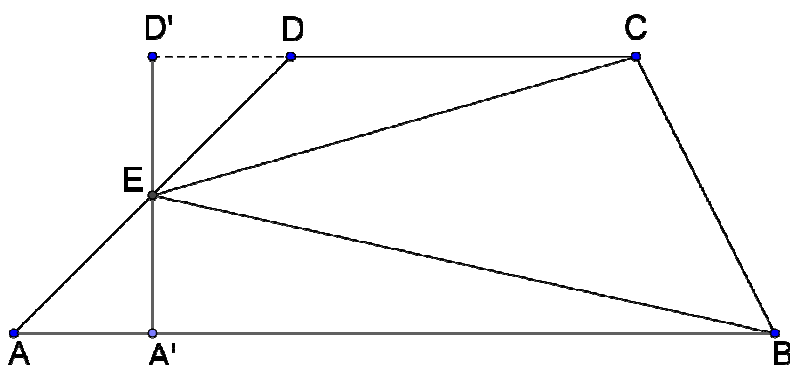
1)	P	R	Z	Y	S	T	A	W	A	N	I	E																	
						2)	O	D	C	I	N	E	K																
			3)	I	L	O	R	A	Z																				
				4)	J	E	D	N	O	M	I	A	N																
						5)	M	E	D	I	A	N	A																
6)	P	R	A	W	D	O	P	O	D	O	B	I	E	Ń	S	T	W	O											
								7)	D	O	D	A	W	A	N	I	E												
									8)	S	Y	M	E	T	R	A	L	N	A		B	O	K	U					
											9)	W	A	L	E	C													
												10)	P	U	N	K	T												
													11)	Ś	R	E	D	N	I	C	A								
														12)	W	Y	C	I	N	E	K								
															13)	R	E	D	U	K	C	J	A						
																14)	P	R	O	P	O	R	C	J	A				
15)	C	Z	W	O	R	O	Ś	C	I	A	N																		
			16)	W	I	E	R	Z	C	H	O	Ł	E	K															
										17)	K	U	L	A															
											18)	S	T	O	P	I	E	Ń											
												19)	D	W	U	S	I	E	C	Z	N	A		K	Ą	T	A		
20)	D	Z	I	E	L	N	I	K																					
															21)	I	L	O	C	Z	Y	N							

Zadania zamknięte - klucz

Zadanie	2	3	4	5	6	7	8	9
Odpowiedź I	PRAWDA	PRAWDA	FAŁSZ	PRAWDA	FAŁSZ	FAŁSZ	FAŁSZ	PRAWDA
Odpowiedź II	PRAWDA	FAŁSZ	FAŁSZ	FAŁSZ	FAŁSZ	PRAWDA	PRAWDA	FAŁSZ
Odpowiedź III	PRAWDA	PRAWDA	PRAWDA	FAŁSZ	PRAWDA	PRAWDA	PRAWDA	FAŁSZ

Zadania otwarte – przykładowe rozwiązania

Zadanie 10.

I sposób

h_T – wysokość trapezu $ABCD$

$|D'E| = |A'E| = \frac{1}{2}h_T$ (bo trójkąty $AA'E$ oraz $DD'E$

są przystające)

$$P_{\Delta DCE} = \frac{1}{4}h_T \cdot |DC|$$

$$P_{\Delta ABE} = \frac{1}{4}h_T \cdot |AB|$$

$$P_{\Delta DCE} + P_{\Delta ABE} = \frac{1}{4}h_T (|DC| + |AB|) = \frac{1}{2}P_{ABCD}$$

$$P_{ABCD} = P_{BCE} + (P_{DCE} + P_{ABE})$$

$$P_{ABCD} = P_{BCE} + \frac{1}{2}P_{ABCD}$$

$$P_{BCE} = \frac{1}{2}P_{ABCD}$$

$$P_{BCE} = (P_{DCE} + P_{ABE})$$

II sposób

$|AE| = |ED|$ (bo trójkąty $AA'E$ oraz $DD'E$ są przystające)

Po obrocie trójkąta ABE wokół punktu E o kąt 180° powstaje trójkąt o podstawie $|AB| + |DC|$ i wysokości $|D'E|$.

$$P_{\Delta ABE + \Delta DCE} = \frac{1}{4}h_T \cdot (|AB| + |DC|) = \frac{1}{2}P_{ABCD}$$

Dalej rozumujemy jak w sposobie I.

Zadanie 11. $2r$ – długość boku mniejszego trójkąta h – długość wysokości mniejszego trójkąta

Trójkąty są podobne w skali 1:3.

I sposób

$$V_m = \frac{1}{3} \pi r^2 h - \text{objętość mniejszego stożka}$$

$$V_w = \frac{1}{3} \pi (3r)^2 3h - \text{objętość większego stożka}$$

$$V_m + V_w = 1000$$

$$\frac{1}{3} \pi r^2 h \cdot (1 + 27) = 1000$$

$$\frac{1}{3} \pi r^2 h = \frac{1000}{28}$$

$$V_m = \frac{1000}{28}, V_w = \frac{27000}{28}$$

II sposób

Objętości brył podobnych w skali 1:3 pozostają w stosunku 1:27.

$$\frac{V_m}{V_w} = \frac{1}{27}$$

$$V_w = 27V_m$$

$$V_m + V_w = 1000$$

$$V_m + 27V_m = 1000$$

$$V_m = \frac{1000}{28}, V_w = \frac{27000}{28}$$

Odp. Objętości brył wynoszą $V_m = \frac{1000}{28} = 35\frac{5}{7} \text{ cm}^3$ oraz $V_w = \frac{27 \cdot 1000}{28} = 964\frac{2}{7} \text{ cm}^3$.**Zadanie 12.** x – liczba losów wygrywających, które należy dodać

	Przed zmianą liczby losów	Po zmianie liczby losów
Liczba losów wygrywających	10% z 2500 = 250	250 + x
Liczba wszystkich losów	2500	2500 + x

$$250 + x = 0,25 \cdot (2500 + x)$$

$$x = 500$$

Odp. Należy dodać 500 losów.

Zadanie 13.

Ostatnie cyfry potęg liczby 2013	Ostatnie cyfry potęg liczby 2014	Ostatnia cyfra potęg liczby 2015
3, 9, 7, 1	4, 6	5

2013 : 4 = 503 r. 1, zatem ostatnia cyfra liczby 2013^{2013} wynosi **3**.

2014 : 2 = 507 r. 0, zatem ostatnia cyfra liczby 2014^{2014} wynosi **6**.

Ostatnia cyfra liczby 2015^{2015} wynosi **5**.

$$3 + 6 + 5 = 14$$

Odp. Ostatnia cyfra sumy $2013^{2013} + 2014^{2014} + 2015^{2015}$ wynosi **4**.

Zadanie 14.

s – odległość od przystani A do przystani B

t_r – czas przepływu rzeki z przystani A do przystani B

v_s – prędkość własna statku

v_r – prędkość nurtu rzeki

$v_s + v_r$ – prędkość rzeczywista statku płynącego z prądem rzeki od przystani A do przystani B

$v_s - v_r$ – prędkość rzeczywista statku płynącego pod prąd rzeki od przystani B do przystani A

I sposób

$$(v_s + v_r) \cdot 5 = (v_s - v_r) \cdot 7 = s$$

$$v_r = \frac{s}{t_r}$$

$$\left(v_s + \frac{s}{t_r}\right) \cdot 5 = \left(v_s - \frac{s}{t_r}\right) \cdot 7$$

$$v_s = 6 \cdot \frac{s}{t_r}$$

$$(v_s + v_r) \cdot 5 = s$$

$$\left(6 \cdot \frac{s}{t_r} + \frac{s}{t_r}\right) \cdot 5 = s$$

$$t_r = 35 [h]$$

II sposób

$$\begin{cases} v_s + v_r = \frac{s}{5} \\ v_s - v_r = \frac{s}{7} \end{cases} \quad | \cdot (-1)$$

$$\begin{cases} v_s + v_r = \frac{s}{5} \\ -v_s + v_r = -\frac{s}{7} \end{cases} \quad | +$$

$$2v_r = \frac{s}{5} - \frac{s}{7}$$

$$2v_r = \frac{2s}{35}$$

$$v_r = \frac{s}{35}$$

$$t_r = \frac{s}{v_r} = 35 [h]$$

Odp. Czas przepływu rzeki z przystani A do przystani B wynosi 35 godzin.

Zadania otwarte – schemat punktowania

Zad.	Poziom wykonania	Schemat punktowania	Liczba punktów
10	Poziom 6: pełne rozwiązanie.	Uzasadnienie równości pól.	3
	Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończone lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne.	Wykazanie, że suma pól trójkątów <i>ABE</i> i <i>ECD</i> jest równa polu trójkąta <i>BCE</i> .	2
	Poziom 2: dokonano istotnego postępu, ale zasadnicze trudności zadania nie zostały pokonane.	Zauważenie, że trójkąt <i>ABE</i> i <i>ECD</i> mają równe wysokości.	1
	Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu; brak rozwiązania.		0
11	Poziom 6: pełne rozwiązanie.	Obliczenie objętości obu brył.	3
	Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończone lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne.	Wykorzystanie faktu, że suma objętości brył wynosi 1000 cm^3 , do zapisania równania typu: $\frac{1}{3} \pi r^2 h + \frac{1}{3} \pi (3r)^2 \cdot 3h = 1000$ ALBO wyznaczenie objętości tylko jednej z brył jako $\frac{1}{28}$ lub $\frac{27}{28}$ części z 1000 cm^3 .	2
	Poziom 2: dokonano istotnego postępu, ale zasadnicze trudności zadania nie zostały pokonane.	Zauważenie, że objętości powstałych brył pozostają w stosunku 1:27 ALBO zapisanie wzorów na objętości obu brył z wykorzystaniem skali podobieństwa trójkątów.	1
	Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu; brak rozwiązania.	Zapisanie wzoru na objętość stożków bez uwzględnienia informacji o skali podobieństwa trójkątów.	0
12	Poziom 6: pełne rozwiązanie.	Prawidłowe obliczenie liczby losów, które należy dołożyć.	2
	Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończone lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne.	Ułożenie równania pozwalającego obliczyć liczbę losów, które należy dołożyć.	1
	Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu; brak rozwiązania.	Zauważenie, że o tę samą ilość wzrośnie liczba losów wygrywających i wszystkich losów. Obliczenie liczby losów wygrywających przed dokonaniem zmiany.	0

Zad.	Poziom wykonania	Schemat punktowania	Liczba punktów
13	Poziom 6: pełne rozwiązanie.	Wyznaczenie (z uzasadnieniem) ostatniej cyfry całej sumy	3
	Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończzone lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne.	Wskazanie (z uzasadnieniem), ostatnich cyfr poszczególnych składników sumy: $2013^{2013} + 2014^{2014} + 2015^{2015}$.	2
	Poziom 1: dokonano niewielkiego, ale koniecznego postępu na drodze do całkowitego rozwiązania.	Wskazanie wszystkich przypadków ostatnich cyfr potęg liczb 2013, 2014, 2015.	1
	Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu; brak rozwiązania.		0
14	Poziom 6: pełne rozwiązanie.	Prawidłowe obliczenie czasu przepływu rzeki z przystani <i>A</i> do przystani <i>B</i> .	4
	Poziom 5: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale dalsza część rozwiązania zawiera usterki (błędy rachunkowe, niedokonanie wyboru właściwych rozwiązań itp.).	Wykorzystanie zależności $v_r = \frac{s}{t_r}$ do ułożenia równania pozwalającego obliczyć prędkość rzeki.	3
	Poziom 4: zasadnicze trudności zadania zostały pokonane bezbłędnie, ale rozwiązanie nie zostało dokończzone lub dalsza część rozwiązania zawiera poważne błędy merytoryczne.	Obliczenie stosunku prędkości własnej statku do prędkości nurtu rzeki LUB obliczenie v_r (v_s) w zależności od drogi s .	2
	Poziom 2: dokonano istotnego postępu, ale zasadnicze trudności zadania nie zostały pokonane.	Określenie rzeczywistej prędkości statku płynącego z <i>A</i> do <i>B</i> oraz z <i>B</i> do <i>A</i> (jako sumy albo różnicy prędkości własnej statku i nurtu rzeki) LUB ułożenie układu równań.	1
	Poziom 0: rozwiązanie niestanowiące postępu; brak rozwiązania.		0